

ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่
AN ANALYTICAL STUDY OF SUPERMAN IN THE CONCEPT OF FRIEDRICH NIETZSCHE

อริย์รัช เลิศอมรไชยกิจ
Arithaj Lertamornchaikit
สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
Department of Buddhism and Philosophy
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Graduate School Mahamakut Buddhist University
E-mail : arithaj.lk@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก 2) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่ และ 3) เพื่อวิเคราะห์แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่ ผลการศึกษา พบว่า แนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตกมักใช้คำว่ามนุษย์สมบูรณ์หรือมนุษย์ประเสริฐ แนวคิดนี้มีความแตกต่างจากแนวคิดอภิมนุษย์ของนิทเช่ กล่าวคือปรัชญาตะวันออกปฏิเสธกิเลสและอำนาจ ขณะที่นิทเช่ให้ความสำคัญกับกิเลสและอำนาจในตนเองว่าเป็นแรงผลักดันที่สำคัญและทำให้มนุษย์พัฒนาชีวิตได้ หากปราศจากกิเลสแล้วชีวิตย่อมไร้ความหมาย ส่วนแนวคิดที่คล้ายคลึงกันคือเรื่องมนุษย์นิยมซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการกระทำของมนุษย์ โดยมนุษย์สามารถพัฒนาและกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ เป็นแนวคิดที่ไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจของพระเจ้าหรือพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ และแนวคิดทางปรัชญาตะวันออกมองว่ามนุษย์ทุกคนเข้าสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ด้วยหลักคุณธรรมโดยไม่แบ่งแยก และการเป็นมนุษย์สมบูรณ์หรือมนุษย์ประเสริฐนั้นต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมหรือหลักคำสอนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่ หมายถึง ผู้ที่เข้าใจถึงเจตจำนงที่จะมีอำนาจ ซึ่งเป็นสารถะแห่งชีวิตและอยู่เบื้องหลังทุกอย่างในธรรมชาติ อำนาจในทางสร้างสรรค์ดังกล่าว ได้แก่ การใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมยึดถือเหตุผลเป็นหลักถือความสามารถของบุคคลเป็นหลักปฏิบัติและนำไปสู่ความกลมกลืนสามัคคี มีเมตตาธรรม ความสุขที่แท้จริงของอภิมนุษย์คือการครองอำนาจอยู่อย่างยาวนาน โดยมีกิเลสเป็นแรงผลักดันคนดียอดเยี่ยมคือคนหัวรุนแรงยอมทุ่มทุกอย่างเพื่ออุดมคติที่ยึดถือเป็นคุณธรรมประจำตัว การพัฒนามนุษยชาติจะเป็นไปไม่ได้ถ้าปราศจากการตื่นตัวในการแสวงหาอำนาจและการปกครอง ตลอดถึงการกำหนดให้มีคุณธรรมหน้าที่อันสูงสุดของมนุษย์คือการมีอำนาจ และศีลธรรมที่ตายตัวไม่มี ผู้มีอำนาจย่อมมีสิทธิกำหนดกรอบการตัดสินศีลธรรม

คำสำคัญ: อภิมนุษย์, เจตจำนงที่จะมีอำนาจ

ABSTRACT

The objectives of this research article were : 1) To study the concept of Superior in general philosophy of the East and the Western 2) To study the concept of Superman of Friedrich Nietzsche and 3) To analyze Friedrich Nietzsche's Superman concept. The study was found that The Superman concept of general philosophy in both the East and the West

mostly used the words perfect man or noble man etc. In Eastern philosophy it denied what is called passion and power. While Nietzsche gave importance to passion and power that was an important driving force for human development. In his perspective there was without passion, life was meaningless. The similar concept among the East and the West was humanism; therefore, human actions were emphasized. Moreover, human beings were expected as developable themselves as defining their own destiny. It was the concept that did not focus on the power of God or supernatural powers. In the East, all human were completely by virtue beings without distinction. Thus meant human was perfectly as a mankind by following the morality of religious doctrines. Superman concepts of Friedrich Nietzsche were those who have superior potentials completely masters himself and empowering the essence of life and behind everything in nature. It was a power of creativity, using it to justify based on primarily reasons by holding the capacity of his individual as the principal. The principles lead to harmonious harmony and true happiness of the Superman was gaining a long term power, also he had his passion as main source of the forcing. Furthermore, a good man in Nietzsche's view is the extremely willing to sacrifice everything for their own ideal as virtue of life. In this perspective, the development of humanity is not possible if there was without arousal in looking for authority and governed, although, constructing the morality standards such as kindness, compassion, companionship, etc. In addition, the highest duty of man was to have the power. There was not any fixed morality because the highest authorize person would had the right to set the morality and justice.

Keywords: the superman concept, the will to power

1. บทนำ

แนวคิดเรื่อง “อภิมนุษย์” ที่ปรากฏอยู่ในบทประพันธ์ Thus Spoke Zarathustra ของนิทเชซึ่งเป็นหนังสือที่แปลเป็นภาษาไทย โดย ศัลย์ ศาลยาชีวิน นั้น สำหรับผู้วิจัยแล้วเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างน่าสนใจ โดยเมื่อได้อ่านและทำความเข้าใจเบื้องต้นก็รู้สึกว่าร่าเริงและเข้าใจได้ยาก จึงเป็นที่มาในการค้นคว้าและอยากที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยเริ่มจากการเสาะหาแหล่งความรู้จากตำราทางปรัชญาต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ของนิทเช โดยเริ่มต้นจากหนังสือ “วิถีสู่อภิมนุษย์” และ “นิทเชอผู้บุกเบิกแนวคิดหลังนวยุค ด้วยวิถีสู่อภิมนุษย์และซึ่งสุนทรีย์” ซึ่งหนังสือทั้ง 2 เล่มนี้เป็นของ อ.กิริติ บุญเจือ ที่นำมาแปลและขยายความแนวคิดอภิมนุษย์ซึ่งอยู่ในบทนำของบทประพันธ์ Thus Spoke Zarathustra อีกทีหนึ่ง นอกนั้นก็จะเป็นหนังสือทางปรัชญาอื่น ๆ ที่พอจะหาได้แต่ก็มีไม่มากนักที่จะกล่าวถึงแนวคิดอภิมนุษย์ไว้โดยละเอียด และบางทีข้อมูลที่หามาได้ก็มีเนื้อหาที่คล้ายหรือใกล้เคียงกัน บ้างก็มีรายละเอียดที่น่าสนใจแต่ก็กระจัดกระจายอยู่ในเล่มนั้นบ้างเล่มนี้บ้างคละกันไป และเมื่อค้นหาข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ตเพิ่มเติมก็พอที่จะพบข้อมูลอยู่ที่น่าสนใจอยู่บ้าง แต่โดยรวมแล้วก็มีความน่าเชื่อถือเพราะมีการอ้างอิงแหล่งที่มาชัดเจนซึ่งส่วนใหญ่ก็มาจากตำราทางปรัชญาที่ผู้วิจัยมีอยู่ในมือแล้วนั่นเอง จึงสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ และยังมีแหล่งค้นคว้าซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของนิทเชด้วยเช่นกัน เช่นเรื่องเกี่ยวกับจริยศาสตร์ และแนวคิดเรื่องนิจวัฏ เป็นต้น

เมื่อได้เริ่มศึกษาค้นคว้าได้พักใหญ่ๆ ความคิดแรกๆ โดยส่วนตัวของผู้วิจัยแล้ว รู้สึกค่อนข้างที่จะเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่เพียรพยายามจะกระตุ้นต่อมน้ำนึกของมนุษย์ให้มีการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นอภิมนุษย์ แต่เมื่อคิดดูอีกด้านหนึ่งในปัจจุบัน การที่เราจะพบใครสักคนหนึ่งซึ่งมีท่าทีลักษณะของอภิมนุษย์ตามที่นิทเชื่อว่าไว้นั้นก็ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย หากจะว่าไปแล้วในอดีตที่ผ่านมา สามารถกล่าวได้ว่าพระพุทธเจ้า พระเยซู หรือศาสดาผู้รู้แจ้งอื่น ๆ ก็น่าจะเข้าข่ายแนวคิดอภิมนุษย์นี้เช่นเดียวกัน ซึ่งนิทเองก็ยกย่องเช่นนั้น จึงอดสงสัยไม่ได้ว่าในปัจจุบันเราจะสามารถพบบุคคลที่มีอยู่จริงตามแนวคิดอภิมนุษย์ของนิทได้หรือไม่ หรือแนวคิดของนิทอาจเป็นไปได้แค่เพียงมโนคติทางปรัชญาแบบหนึ่งเท่านั้น เปรียบแล้วคงคล้ายๆ กับแนวคิดเรื่อง “อุดมรัฐ” ของเพลโต หรือ “ยูโทเปีย” ของเซอร์ โทมัส มอร์ ซึ่งเป็นรัฐในอุดมคติที่ไม่มีวันเกิดขึ้นได้จริงเช่นกัน

เมื่อพยายามค้นหาบุคคลที่เข้าข่ายตามแนวคิดอภิมนุษย์ของนิทเซทั้งทางตะวันตกและตะวันออก ในเบื้องต้นก็พบกับบุคคลที่น่าสนใจที่มีลักษณะเข้ากับอุดมคติของนิทเซอยู่หลายท่านเลยทีเดียวที่เดียวผู้วิจัยจึงทำการค้นคว้าศึกษาในประเด็นที่ว่า ในความเข้าใจเรื่องอภิมนุษย์นั้นแต่ละบุคคลซึ่งอยู่ทางตะวันออกและตะวันตกมีความเข้าใจแตกต่างกันอย่างไร เช่นว่า ภาพลักษณ์หรือมโนคติเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นเลิศกว่ามนุษย์ทั่วไป นั้นเป็นเช่นไรและมีความแตกต่างกับมนุษย์โดยทั่วๆ ไปอย่างไร เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ ปัญหาวิจัยประการแรกจึงอยู่ตรงประเด็นที่ว่า แนวคิดเกี่ยวกับอภิมนุษย์ตามทรรศนะทางปรัชญาตะวันออกและตะวันตกโดยทั่วไปนั้นมีลักษณะอย่างไร ประเด็นที่สอง แนวคิดอภิมนุษย์ของนิทเซนั้นมีลักษณะอย่างไร และประเด็นสุดท้ายเป็นวิเคราะห์แนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ของนิทเซว่าเป็นเพียงมโนคติทางปรัชญาที่เลื่อนลอย หรือเป็นแนวคิดทางปรัชญาที่สามารถจับต้องและนำไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร ในการที่จะปลูกสำนึกแห่งความเป็นอภิมนุษย์ให้เกิดขึ้นกับผู้คนในปัจจุบันซึ่งกำลังแสวงหาความหมายและเสรีภาพให้กับชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำวิจัยนี้ ประการแรกก็คือ ทำให้เราทราบลักษณะของอภิมนุษย์ตามแนวคิดทางปรัชญาตะวันออกและตะวันตกว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และประการที่สอง ทำให้ผู้ที่ศึกษาวิชาปรัชญาตะวันตกสามารถมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าซึ่งแฝงอยู่ในแนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ของนิทเซ ตามปรัชญาอัตถิภาวนิยมที่ว่าด้วยเรื่องเสรีภาพมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้นและประการสุดท้ายหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยอันว่าด้วยแนวคิดเรื่องอภิมนุษย์ของนิทเซ จะทำให้ผู้ศึกษาได้มีจิตสำนึกตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญในเรื่องของเสรีภาพของปัจเจกบุคคล และสามารถนำแนวคิดนี้มาพัฒนาชีวิตของเราและสังคมได้นั่นเอง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเซ
- 2.3 เพื่อวิเคราะห์แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเซ

3. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแนวคิดอภิมนุษย์ สามารถสรุปเนื้อหาสาระที่สำคัญได้ดังนี้

แนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตกโดยรวมนั้น เป็นลักษณะมนุษย์ที่ใช้ชีวิตด้วยหลักคุณธรรมและการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ แนวคิดทางปรัชญาจิตนิยม หรือลัทธิความเชื่อของจีนกั๊ต การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะมีแนวคิดอยู่ที่การพัฒนาคุณธรรมในตน และทำลายกิเลสอันเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงชีวิตอันสูงส่ง ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น อริยบุคคล, มนุษย์สมบูรณ์, มนุษย์ประเสริฐ หรือผู้มีบุญญาธิการของศาสดาในศาสนาต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งเป็นภาวะพิเศษของมนุษย์ที่แตกต่างจากมนุษย์โดยทั่วๆ ไป

ส่วนแนวคิดอภิมนุษย์ของนิทเช่ ต่างจากแนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก คือ อภิมนุษย์จะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากปราศจากกิเลสและอำนาจ เพราะกิเลสและอำนาจนี้เองที่เป็นพลังขับเคลื่อนของชีวิตของมนุษย์ให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ กิเลสทั้งหลายที่เป็นพลังสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและสร้างความแตกต่างให้แก่โลก อภิมนุษย์คือผู้สร้างชีวิตและความหมายให้แก่ตนเองและโลกที่เขาอยู่ ความเป็นไปในชีวิตของพวกเขาไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจของพระเจ้าหรือศีลธรรมตามบทบัญญัติทางศาสนา เขาจะไม่เดินตามเส้นทางของใคร แต่จะเดินตามเส้นทางที่เป็นตัวเขาเป็นคนเลือก ซึ่งนั่นก็คือ "จริยศาสตร์" ของอภิมนุษย์นั่นเอง และความแตกต่างระหว่างแนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก กับแนวคิดของนิทเช่ นั้น สามารถแสดงเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางสรุปแนวคิดอภิมนุษย์

แนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก	แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่
● อภิมนุษย์โดยทั่วไป คือการยกย่องใครก็ตามที่สามารถติดต่อสื่อสารกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติได้ เช่น ติดต่อกับพระเจ้า ติดต่อกับพระผู้เป็นเจ้า ติดต่อกับวิญญาณของผู้ตาย ซึ่งอาจจะเป็นหมอคนทรง ผู้ที่ทำพิธีปิดเป่าทุกข์ชำระล้างกรรม นักบวช ผู้ทรงศีลหรือผู้ที่ทำพิธีทางไสยศาสตร์ และรวมถึงบุญญาธิการของศาสดาในศาสนาต่าง ๆ เช่น ในปรัชญาอินเดียก็มีพระพุทธรูปเจ้าของศาสนาพุทธ หรือพระเยซูของศาสนาคริสต์ เป็นต้น ● ในโลกตะวันออกผู้ที่อยู่เหนือมนุษย์นั้นมักเกี่ยวข้องกับเรื่องปาฏิหาริย์ ส่วนตะวันตกเป็นเพียงนักคิดหรือนักปราชญ์การละซึ่งกิเลสถือเป็นสิ่งที่พึงปฏิบัติ ● ทรรศนะเรื่อง “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ตามแนวพุทธปรัชญามนุษย์จะต้องเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางจิตใจ มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีจิตใจสูงรู้จักทำสิ่งที่มีประโยชน์ให้แก่ตนและสังคม และมีการสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์ชีวิตของมนุษย์ผู้นั้นก็จะสมบูรณ์และการถึง “ภาวะพิเศษของมนุษย์” ได้แก่ การบรรลุธรรม การตรัสรู้ การรู้แจ้งแห่งสัจธรรม ● “มนุษย์สมบูรณ์” ในทรรศนะของขงจื้อ คือการพัฒนาบุคลิกภาพแห่งตนจนถึงอุดมคติของ สุภาพบุรุษที่แท้จริง หรือนักปราชญ์ได้นั้น ก็ด้วยการพัฒนาคุณธรรม 1) ความรัก,	● อภิมนุษย์ คือ ผู้ที่รู้แจ้งหรือเข้าใจว่า “เจตจำนงที่จะมีอำนาจ” (Will to power) คือสารัตถะแห่งชีวิตและอยู่เบื้องหลังทุกอย่างในธรรมชาติ และอำนาจ (Power) ในความคิดของนิทเช่ มิใช่อำนาจปกครองกดขี่ผู้อื่น แต่เป็นอำนาจสร้างสรรค์ซึ่งอำนาจในทางสร้างสรรค์หมายถึง ใช้อำนาจเป็นธรรม, ยึดถือเหตุผลเป็นหลัก, ถือความสามารถของบุคคลเป็นหลักปฏิบัติ และนำไปสู่ความกลมกลืนสามัคคีมีเมตตาธรรม ● อภิมนุษย์ คือ ผู้บรรลุสภาวะที่เรียกว่า “ความสุข” ซึ่งไม่ใช่ในความหมายที่ว่าปราศจากความทุกข์ แต่เป็นความสุขจากการได้ครองอำนาจนั้นอยู่นาน ๆ และใช้อำนาจไปในทางสร้างสรรค์ นั่นคือความสุขที่แท้จริงมีกิเลสเป็นแรงผลักดัน ● อภิมนุษย์คือผู้ที่ใช้ชีวิตอย่างเต็มไปด้วยการต่อสู้และฝ่าอันตราย มักใหญ่ใฝ่สูง การต่อสู้เพื่อความเป็นอยู่ (Struggle for existence) ● อภิมนุษย์คือผู้ที่มีอำนาจ เป็นคนมีอิสรภาพอย่างเต็มที่ เป็นคนมีเหตุผลและไม่ยอมรับหรือนับถือศาสนา ลัทธิและประเพณีโดยปราศจากการทดสอบด้วยมาตรฐานของตรรกวิทยาหรือหลักของเหตุผล

แนวคิดอภิมนุษย์ในปรัชญาตะวันออกและตะวันตก	แนวคิดอภิมนุษย์ของฟรีดริช นิทเช่
ความเมตตา (ซึ่งจัดเห็นว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุด) 2) ความถูกต้อง หรือความชอบธรรม 3) ความรักพ่อแม่ และความรักที่รักน้อง 4) ความรักต่อบุคคลอื่น และ 5) มารยาทและพิธีกรรม ● การเป็นมนุษย์ประเสริฐตามธรรมชาติของโซเครตีส คือ “การมีความรู้และพัฒนาคุณธรรมในตน” ซึ่งมีความหมายไปในทางธรรมในพุทธศาสนาเพราะธรรมในพระพุทธศาสนาจะเป็นไปเพื่อยกจิตใจให้สูงขึ้นไปตามลำดับจนเป็น “อริยบุคคล” ● “อภิมนุษย์” ในโลกตะวันออกส่วนใหญ่เน้นคือแนวคิดเรื่อง “มนุษย์นิยม” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการกระทำของมนุษย์เห็นถึงศักยภาพของมนุษย์ที่จะสามารถพัฒนาตนเอง กำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้เป็นแนวคิดที่ไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจของพระเจ้าหรือพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ ● มนุษย์ทุกคนเข้าสู่การมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้ด้วยหลักคุณธรรมโดยไม่แบ่งแยก ต่างจากศาสนาคริสต์ที่มีแต่พระเยซูเท่านั้นที่ได้รับสิทธิ์แห่งการพระเจ้าผู้อยู่เหนือมนุษย์ทั้งปวง ● การเป็นมนุษย์สมบูรณ์ หรือมนุษย์ประเสริฐนั้น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมหรือหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอย่างเคร่งครัด	● คนดีในทรรศนะของนิทเช่คือ ผู้ที่ยังไม่พอใจกับสภาพปัจจุบันของตน แต่อยากให้แปรสภาพไปสู่สภาพที่ดีกว่าจนถึงสภาพที่ดีที่สุด คือสภาพอภิมนุษย์ คนดียอดเยี่ยมในทรรศนะของนิทเช่คือ “คนหัวรุนแรง” ยอมทุ่มเททุกอย่างเพื่ออุดมคติที่ตนเองยึดถือว่าเป็น คุณ ธรรม ประจำตัว ● อภิมนุษย์ได้แก่นักปราชญ์ผู้เห็นแจ้งในสังขาร รู้ว่าเบื้องหลังของสิ่งที่ปรากฏทั้งหลายคือ “เจตจำนงที่จะมีอำนาจ” รู้ว่าพลังหน่วยย่อยทั้งหลายดิ้นรนเอาเปรียบกันอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จึงตกเป็นเหยื่อแห่งการเอาเปรียบกันอย่างไม่รู้จักจบสิ้น และ “อภิมนุษย์” ก็คือลักษณะ “อัตถิภาวนิยม” ในความคิดปรัชญาของนิทเช่ ● อุดมการณ์ของอภิมนุษย์ - ตามทรรศนะของนิทเช่ การพัฒนามนุษยชาติจะเป็นไปไม่ได้ถ้าปราศจากการตื่นตัวในการแสวงหาอำนาจและการปกครอง ตลอดจนถึงการกำหนดให้มีคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความเมตตากรุณา ความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ฯลฯ ดังนั้น หน้าที่อันสูงสุดของมนุษย์คือการมีอำนาจ ● ไม่มีศีลธรรมที่ตายตัว ศีลธรรมจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจทั้งสิ้น กรอบการตัดสินดีเลวจึงเป็นเรื่องของอำนาจ ใครเป็นผู้มีอำนาจมากกว่าผู้นั้นก็จะมีสิทธิกำหนดกรอบการตัดสินศีลธรรม ดังนั้น การตีค่าใหม่ให้กับศีลธรรมจึงส่งผลให้จริยศาสตร์ของนิทเช่เป็นจริยศาสตร์แบบอัตถิภาวนิยม

ผลการวิจัย พบว่า เรื่องเสรีภาพและคุณค่าของแนวคิดอภิมนุษย์ที่มีต่อการพัฒนาชีวิตและสังคมนั้น เป็นเรื่องของการพัฒนาและยกระดับความคิด ซึ่งมนุษย์ส่วนใหญ่เริ่มต้นด้วยความเชื่อ แล้วก็พัฒนาตนเองไปสู่ความตระหนักรู้ เริ่มเป็นผู้ใช้สติปัญญา และมีความเป็นตัวของตัวเองในที่สุด และสังคมจะพัฒนาดีขึ้นก็ด้วยการพัฒนาชีวิตของแต่ละบุคคลก่อนเป็นพื้นฐานนั่นเอง

กรณีศึกษาทั้ง 4 ยุคสมัย คือปรัชญาอินเดีย ปรัชญาจีน ปรัชญากรีก ยกเว้นศาสนาคริสต์ ที่ผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นแล้วว่ามีลักษณะเข้าข่ายแห่งคุณลักษณะแห่งความเป็นอภิมนุษย์ โดยเล็งเห็นถึงแนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีอยู่ร่วมกันนั้น ก็คือแนวคิดเรื่อง “มนุษยนิยม” คือ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการกระทำของมนุษย์ เห็นถึงศักยภาพของมนุษย์ที่จะสามารถพัฒนาตนเอง กำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ เป็นแนวคิดที่ไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจของพระเจ้าหรือพลังลึกลับเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำนายของผู้คนในยุคอื่นๆ ที่เต็มไปด้วยความเชื่อและความศรัทธาในอำนาจลึกลับหรืออำนาจของพระเจ้าได้อย่างน่าสนใจ เป็นแนวคิดที่พยายามกระตุ้นต่อมสำนึกของมนุษย์ให้เกิดการตระหนักรู้ ตื่นรู้ และให้รู้จักใช้ปัญญาและเหตุผลในการดำเนินชีวิตของตนเองให้มีความสุข ไม่โยนความรับผิดชอบหรือฝากชีวิตให้กับพระเจ้า แต่ให้มนุษย์หันมารับผิดชอบต่อผลแห่งการกระทำของตนเองซึ่งแนวคิดนี้พระพุทธเจ้านั้นดูโดดเด่นอย่างไรข้อกังขา ขงจื้อเองก็เป็นผู้มีสติปัญญาอันล้ำเลิศ คำสอนของท่านนั้นมีอิทธิพลต่อชาวจีนมานานนับพันปีจนกระทั่งถึงปัจจุบันตามประวัตินั้นเคยได้รับการสถาปนาให้เป็นนักปราชญ์สูงสุดของจีน อีกทั้งยังได้รับการยกย่องให้มีเกียรติเทียบเท่ากับพระเจ้าจักรพรรดิ และได้รับการสถาปนาขึ้นสูงสุดเทียบเท่าเทพเจ้าตามความเชื่อของคนจีนเป็นอีกหนึ่งบุคคลในบรรดานักปราชญ์จีนที่มีชื่อเสียงทั้งหลายที่น่าทำการศึกษาวิจัย

บรรณานุกรม

หนังสือ

- กীরติ บุญเจือ. (2522). **ชุดปัญหาปรัชญา : ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism)**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2524). **วิถีสู่อภิมนุษย์**. กรุงเทพฯ: วิชาการ.
- _____. (2555). **นิทเชอ : ผู้บุกเบิกแนวคิดหลังนวยุค ด้วยวิถีสู่อภิมนุษย์และซึ่งสุนทรีย**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- เจษฎา ทองรุ่งโรจน์. (2557). **พจนานุกรมอังกฤษ – ไทย ปรัชญา**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน์. (2549). **ปรัชญาตะวันตกร่วมสมัย (Contemporary Western Philosophy)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2555). **ญาณวิทยา (ทฤษฎีความรู้)**. กรุงเทพฯ: สาสะพิมพ์การ.
- _____. (2558). **ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ 2 (Modern Western Philosophy 2)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชโยธศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2520). **ปรัชญากรีก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2557). **ศาสนากับสังคม (Religion and Society)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวี ผลสมภพ. (2555). **ปรัชญาศาสนา (Philosophy of Religion)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทพทวิ โชควาสนิน แบล. Laurence Gane. (2549). **นิทเชอ (Introducing Nietzsche)**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิเด็ก.
- ปานทิพย์ ศุภนคร. (2551). **ปรัชญาเอกซิสเตนเชียลลิสต์ (Existentialist Philosophy)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- _____. (2554). **ปรัชญาจีน (Chinese Philosophy)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2559). **ปรัชญากรีก : บ่อเกิดภูมิปัญญาตะวันตก**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- ฟื้นดอกบัว. (2555). **ปวงปรัชญากรีก**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

โยสไตน์ กอร์ดอร์. (2557). **โลกของโซฟี**. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ลักษณะวัต ปาละรัตน์. (2556). **ญาณวิทยา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิลส์ ดูแรนท์. วันเพ็ญ บงกชสถิตย์ แปล. (2535). **ชีวิตและความคิดของนักปรัชญา 1 - 2**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ศักดิ์ ศาลยาชีวิน แปล. ฟรีดิช วิลเฮล์ม นิทเช่ เขียน. (2550). **ดังนั้น พุดซารารุสตรา (Thus spoke Zarathustra)**. กรุงเทพฯ: โฆสิต.

สุธรรม ชุสตัยสกุล. (2545). **ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ส.ศิริรักษ์ แปลและเรียบเรียง. (2553). **โสกราตีส**. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.

เสถียร พันธรังสี. (2542). **ศาสนาเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

งานวิจัย

พระมหาพยุ้งศักดิ์ ธรรมวิสุทธิเมธี (โสภาสาย). (2554). **การศึกษาวิเคราะห์มนุษย์ที่สมบูรณ์ตามแนวพุทธปรัชญา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

ยุวียง ศรีบุญเรือง. (2547). **แนวคิดทางจริยศาสตร์อันนิยมของนิทเช่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วนิดา คุดตวัส. (2523). **ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีเรื่องนิจวัฏกับการวิจารณ์จริยศาสตร์ของนิทเช่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เว็บไซต์

<http://www.kamsondeedee.com/main/30-ccp/ccp/1009-2009-07-27-12-53-00>

<http://www.kamsondeedee.com/main/30-ccp/ccp/1019-2009-07-29-12-47-06>

http://dondaniele.blogspot.com/2012/08/blog-post_20.html

<http://bubeeja.blogspot.com/2014/05/blog-post.html>